

Kompas voor de Veiligheidshuizen Limburg

Dr. P. Ph. Nelissen

Nelissen Onderzoek & Advies

Maastricht, december 2007

Dit boek is vooral bedoeld als een kompas dat aan direct of indirect betrokken partijen informatie over en praktische ondersteuning biedt bij de implementatie van de Limburgse Veiligheidshuizen.

In september 2007 zijn de uitgangspunten en methodiek van dit kompas geaccordeerd door de deelnemers aan het gezamenlijke kwartiermakersoverleg van de Limburgse Veiligheidshuizen. Het betreft hier de volgende personen die ik wil bedanken voor hun bijdrage aan de totstandkoming van dit rapport.

Dhr. Jos Wauben (voorzitter)	Openbaar Ministerie, programmaleider 2 parketten
Dhr. Jos Backus	Kwartiermaker Veiligheidshuis Noord-Limburg (Venlo)
Mw. Ine Bardie (notuliste)	Ondersteuning vanuit Veiligheidshuis Midden Limburg
Mw. Dorothé van den Bosch	Kwartiermaker Veiligheidshuis district Maastricht
Dhr. Bert Bours	Openbaar Ministerie, parket Roermond
Dhr. Louis Cornelussen	Bureau Jeugdzorg
Dhr. Pieter van der Heul	Kwartiermaker Veiligheidshuis Midden-Limburg
Dhr. Erik Hoesbergen	Kwartiermaker Veiligheidshuis district Kerkrade
Dhr. Roel Kraaij	Kwartiermaker Veiligheidshuis district Heerlen
Dhr. Nico van Leuken	Justitiële Verslavingszorg (GGZ groep NML)
Dhr. Jos Mevis	Kwartiermaker Veiligheidshuis district Sittard-Geleen
Dhr. Rob Platzbeecker	Penitentiaire Inrichtingen Limburg-Zuid en Zuid-Oost
Dhr. Peter Schleijsen	Openbaar Ministerie, accountmanager 2 parketten
Mw. Annelies Smits	Kwartiermaker Veiligheidshuis Noord-Limburg (Venray)

Het boek is te bestellen bij: Nelissen Onderzoek & Advies, Glacisweg 35, 6212 BM te Maastricht,
E-mailadres: nelissen@hccnet.nl

Samenvatting

INLEIDING

Dit boek geeft een beschrijving van en handreiking voor de Veiligheidshuisontwikkeling Limburg. Een tamelijk uniek aspect van deze ontwikkeling is zijn provinciebrede en overstijgende karakter. Limburgse gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen en justitiepartners zijn in onderling overleg en samenwerking erin geslaagd de vestiging van Veiligheidshuizen op lokaal niveau in gang te zetten. Het resultaat is de vestiging van Veiligheidshuizen in de volgende districten of gemeentelijke gebieden:

- **Maastricht** (Meerssen, Margraten, Valkenburg, Eijsden);
- **Heerlen** (Brunssum, Nuth, Voerendaal en Onderbanken);
- **Kerkrade** (Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Gulpen, Wittem);
- **Sittard-Geleen** (Beek, Schinnen en Stein);
- **Midden Limburg**: Roermond (Beesel, Swalmen, Echt, Susteren, Maasbracht, Roerdalen en Ambt Montfort) en Weert (Haelen, Heel, Heythuysen, Hunsel, Meijel, Roggel en Neer, Thorn en Nederweert);
- **Noord-Limburg**: Venlo/Venray (Beesel, Helden, Kessel, Maasbree, Meijel, Arcen en Velden, Bergen, Horst a/d Maas, Sevenum, Mook en Middelaar, Gennep en Meerlo-Wanssum).

Dit boek is geschreven om de uitrol en implementatie van de Limburgse Veiligheidshuizen optimaal te ondersteunen. Het voorziet de uitvoerders van de benodigde informatie over aspecten als de missie en doelstellingen, doelgroepen, partners, voorgestane aanpak, organisatorische structuur, methodiek en evaluatieplan.

In dit gedeelte van het boek wordt deze informatie samengevat.

WAAR STAAN DE VEILIGHEIDSHUIZEN VOOR?

Het Veiligheidshuis is een lokaal samenwerkingsverband van partijen dat zich richt op de gezamenlijke verbetering van objectieve en subjectieve veiligheid. Meer in het bijzonder richt het Veiligheidshuis zich op het leveren van een bijdrage aan de, door de steden en regio geformuleerde ambities op het gebied van reductie van onveiligheid en onveiligheidsgevoelens onder burgers. De beoogde resultaten van het Veiligheidshuis zijn het verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheids(beleving) op straat, in de buurt, stad of dorp en op school.

Reductie van door burgers ervaren onveiligheid is het *ultieme of uiteindelijke doel (missie of outcome)* van het Veiligheidshuis. Dit ultieme doel verwijst uiteindelijk naar het begrip integrale veiligheid. Bij *integrale veiligheid* gaat het in essentie om een sociaal doel, namelijk het bevorderen van de leefbaarheid en het welzijn in stedelijke omgevingen. Veiligheid is in de optiek van de integrale benadering een randvoorwaarde voor ontplooiing, groei en ontwikkeling van het individu en van de gemeenschap als geheel. Integrale veiligheidsprogramma's richten zich op reductie van bepaalde vormen van overlast en criminaliteit via een brede, gecoördineerde aanpak door verschillende partijen.

Het betreft hier veelal vormen van criminaliteit en overlast die rechtstreeks van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van burgers en de kwaliteit van het openbare leven. Dit streven naar een reductie van (herhalings) criminaliteit en overlast is ook een kenmerk van de Veiligheidshuizen Limburg. In de blauwdruk voor de Limburgse Veiligheidshuizen spreekt men van:

- het verminderen en of voorkomen van criminaliteit en overlast;
- tegengaan van recidive van daders door het aanbieden van interventies die in het teken staan van *preventie, curatie en repressie*.

VOOR WELKE DOELGROEPEN KIEZEN DE VEILIGHEIDSHUIZEN?

Het Veiligheidshuis richt zich op de aanpak van criminaliteit en overlast die wordt veroorzaakt door bepaalde dadergroepen. Deze groepen zijn geselecteerd op grond van hun aandeel in de ervaren overlast en criminaliteit. Het blijkt dat een kleine groep daders verantwoordelijk is voor een relatief groot aandeel in de ervaren overlast en criminaliteit. Een effectieve aanpak van de criminaliteit en overlast van deze groepen kan, naar men veronderstelt, een verbetering opleveren in termen van objectieve en subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving). De geprioriteerde doelgroepen van het Veiligheidshuis zijn:

- volwassen en jeugdige veelplegers;
- alle jeugdige daders;
- notoire overlastveroorzakers;
- plegers van huiselijk geweld.

De criminaliteit van de doelgroepen waarop het Veiligheidshuis zich richt, wordt op het niveau van (de) individuele dader(s) gekenmerkt door een complexe multicausale problematiek. Een verwevenheid en opeenstapeling van problemen leidt tot gevaarlijke en zorgwekkende situaties. Daders uit de geprioriteerde doelgroepen hebben vaak veel problemen op veel leefgebieden en dit bestendigt hun criminele gedrag en criminele loopbaan.

De problemen of criminogene factoren kunnen zich voordoen op de volgende leefgebieden:

- huisvesting;
- opleiding- en arbeidsverleden;
- inkomen en omgaan met geld/schulden;
- binding met en steun van partner, familie/ vrienden,
- omgang met (verkeerde) vrienden,
- verslaving aan alcohol, drugs en gokken;
- houding, denken en gedrag;
- psycho-emotioneel welzijn.

Het Veiligheidshuis richt zich niet alleen op de daders en hun problemen. Aandacht voor de slachtoffers van criminaliteit is eveneens een vast onderdeel van de benadering van de Veiligheidshuizen.

HOE GAAN DE VEILIGHEIDSHUIZEN TE WERK?

De praktische uitvoering van het Veiligheidshuisconcept is gefundeerd op een aantal basale uitgangspunten. Een eerste, belangrijk uitgangspunt is het gebruik van wetenschappelijk onderbouwde interventies die de herhalingscriminaliteit en overlast van de vier doelgroepen terugdringen. De interventies die worden ingezet dienen dus bewezen effectief te zijn.

Een belangrijk facet bij het streven naar effectiviteit is het gebruik van de persoonsgerichte aanpak waarbij de gedragsverandering van daders centraal staat. Het uiteindelijke doel is daders ertoe te bewegen (eerder) te stoppen met criminaliteit. Zowel de dader als de samenleving hebben hiervan profijt. Reductie van hun criminele gedrag dient zich daarom te richten op alle oorzaken van het criminele gedrag. Hierbij is een goede diagnose van de criminogene factoren en een grondige analyse van de verschillende aspecten van probleemsituaties van belang. Die dienen in hun samenhang te worden geanalyseerd en aangepakt. Tevens is het hanteren van een maatwerkplan van belang waarin de hulpverlenende activiteiten op elkaar worden afgestemd en gecoördineerd.

De persoonsgerichte aanpak en de maatwerkplannen kunnen in het teken staan van:

- preventie;
- repressie;
- curatie (zorg).

Ervaring leert dat niet bij ieder maatwerkplan kan worden volstaan met louter hulpverlening en zorg. Naast de inzet van curatieve elementen zal in veel gevallen repressie in de zin van dwang en drang, onder meer vanuit een justitieel kader (stok achter de deur), nodig zijn. Louter repressieve justitiële reacties zullen alleen worden ingezet bij cliënten die absoluut niet zijn te motiveren voor medewerking aan een veranderingstraject. Een belangrijk uitgangspunt van het Veiligheidshuis is immers dat bij cliënten die voor veel overlast en criminaliteit zorgen en die niet ontvankelijk zijn voor een hulpverleningsaanbod de strafrechtelijke consequenties in volle omvang worden toegepast. Daarbij dient overigens wel aandacht te blijven voor mogelijke positieve veranderingen in de ontvankelijkheid van cliënten voor een hulpverleningsaanbod. Voor de doelgroepen en maatschappelijke problemen die in het Veiligheidshuis centraal staan, zijn multimodale interventies die zich richten op alle relevante (criminogene en protectieve) factoren die het proces van stoppen met criminaliteit bemoeilijken of juist vergemakkelijken, het meest geschikt.

Geen enkele partner beschikt echter over een instrumentarium van interventies waarmee *alle* relevante criminogene en protectieve factoren kunnen worden beïnvloed. Een effectieve persoonsgerichte aanpak bij deze dadergroepen veronderstelt daarom steeds een samenwerkingsverband van meerdere partners die hun middelen en producten gezamenlijk organiseren en inzetten ten behoeve van de cliënten uit de geprioriteerde doelgroepen. Samenwerken afstemmen, coördineren en uitvoeren van repressie en zorg binnen een (zorg)netwerk zijn hierbij sleutelbegrippen. Een tweede belangrijk uitgangspunt van het Veiligheidshuis is dus het streven naar *netwerksamenwerking*. Door de samenhang en coördinatie in de aangeboden zorg ontstaat een meerwaarde ten opzichte van de reguliere aanpak met instanties die vaak langs elkaar heen werken en met interventies die lijden onder een gebrek aan operationele coherentie en continuïteit.

De uitgangspunten van een persoonsgerichte aanpak en netwerksamenwerking zijn ten behoeve van de concrete uitvoering vertaald in een:

1. model voor netwerksamenwerking;
2. werkproces;
3. methodiek.

Deze praktische vertaling maakt gebruik van gevalideerde theoretische en empirische kennis uit de criminologie, penologie en organisatieleer. Er wordt bij de vertaling naar de praktijk kortom gekozen voor een benadering van interventies die *evidence-based* is. Tevens is voorzien in een evaluatieplan voor de Veiligheidshuisontwikkeling.

Model voor netwerksamenwerking

Een belangrijk kenmerk van de samenwerking in het Veiligheidshuis rondom centraal gestelde personen is de keuze voor een integrale aanpak. De integrale aanpak doorbreekt het denken in slechts één mogelijke sequentie of tijdsvolgorde van afzonderlijke handelingen, producten en verantwoordelijkheden van elke partner, ook wel de ketenbenadering genoemd. Er is in het Veiligheidshuis sprake van subketens/partners die vanuit een gedeelde missie en verantwoordelijkheid

aan de slag gaan met concrete maatschappelijke problemen. Hierbij gaat het om een *gelijktijdig* optreden waarbij de partners zich met hun producten als een gesloten geheel rondom de cliënt of een concreet veiligheidsprobleem formeren.

De veronderstelling van het Veiligheidshuis is dat deze vorm van netwerksamenwerking een collectief eindproduct oplevert met een toegevoegde waarde die meer is dan een optelsom van de inspanningen/producten van afzonderlijke delen. Het netwerk levert dus producten op die de organisaties apart niet kunnen leveren.

De boodschap is kortom dat resultaatgericht samenwerken vanuit een gezamenlijk geformuleerde missie/doel iets anders of iets meer oplevert dan ketensamenwerking waarbij men afzonderlijke delen en hun producten langs slechts één mogelijke route op elkaar probeert te laten aansluiten.

De meerwaarde van integrale netwerkverbindingen ligt juist besloten in het ontstaan van een innovatief, collectief product waarbij *winst* wordt behaald in termen van een grotere mate van operationele coherentie en slagvaardigheid (resultaatgerichtheid) bij het oplossen of voorkomen van *externe* maatschappelijke veiligheidsproblemen. De sterke kant van netwerksamenwerking ligt besloten in een expliciet en gericht streven naar doel- of taakintegratie. Doel- of taakintegratie komt immers op het volgende neer: het gaat om het streven de interne processen of *tools* van de participerende organisaties/diensten zo gericht, flexibel en creatief mogelijk in te zetten ten behoeve van het bereiken van een bepaald gemeenschappelijk doel. Daarmee raakt het tevens het gedrag van de medewerkers en leidinggevenden van de deelnemende organisaties: gedragen zij zich naar de netwerksamenwerking, zijn zij bereid telkens verder te gaan dan het specifieke organisatiebelang en spreken zij elkaar daarop aan?

Bij de klassieke ketensamenwerking is weliswaar een wil tot samenwerking maar als gevolg van het ontbreken van een gemeenschappelijke missie blijven de partners binnen een ketenmodel zich vanuit een *rolgerichte* attitude heel sterk hechten aan de eigen, vertrouwde organisatiedoelen en procedures. Het zijn nu juist die eigen, vertrouwde procedures die met het oog op een slagvaardige, sluitende en resultaatgerichte gezamenlijke aanpak van concrete en urgente veiligheidsproblemen op een meer flexibele, innovatieve, afgestemde en taakgerichte manier moeten worden toegepast.

Het streven naar een dergelijke integrale netwerksamenwerking tussen partners is door Kenis (2005) in een model vertaald. Dit interorganisatorisch coördinatie model wordt door de Veiligheidshuizen Limburg gebruikt om ten aanzien van de benodigde middelen, producten, relevante cliënten en informatievoorziening aspecten als volledigheid, taakintegratie en coöperatie voldoende te waarborgen. De volgende partners nemen deel aan dit interorganisatorisch samenwerkingsverband.

- Provincie Limburg (onder meer co-financier).
- Gemeenten.
- Ministerie van Justitie, politie en justitiepartners waaronder ook Slachtofferhulp
- Welzijnswerk, instellingen voor opvang.
- Zorgpartners.
- Woningbouwcorporaties Limburg.

De gemeente voert de totaalregie over (na)zorg, welzijn en integrale veiligheid. Het OM voert de dagelijkse regie over de partners in de strafrechtsketen. In elk Veiligheidshuis is een kwartiermaker werkzaam die verantwoordelijk is voor de dagelijkse operationele leiding. Verder zijn in het Veiligheidshuis procesmanager(s) van de deelnemende partners werkzaam. Zij zijn belast met de regie, samenwerking en afstemming rondom de uitvoering van concrete casussen door casemanagers. De taak van de procesmanagers is het faciliteren, aansturen en bewaken van de kwaliteit en voortgang van de uitgevoerde maatwerkplannen. De casemanager onderhoudt de contacten met de cliënt. Cliënten met een meervoudige problematiek kunnen zijn aangewezen op meerdere hulpverleners. Wie het casemanagement verzorgt, is afhankelijk van de specifieke situatie.

Uitwisseling van informatie door partners vindt plaats in de diverse vormen van casuïstiekoverleg ten behoeve van de aanpak van de verschillende doelgroepen.

Het werkproces

Het werkproces van het Veiligheidshuis verloopt in de volgende negen stappen:

Stap 1: Selectie van (potentiële) cliënten
Stap 2: Prioritering van cliënten
Stap 3: Verzamelen van nadere informatie
Stap 4: Benaderen van cliënt, intake en diagnostiek initiëren
Stap 5: Screening, diagnostiek en indicatiestelling uitvoeren
Stap 6: Analyse, opstellen van plan van aanpak in overleg met partners
Stap 7: Case-manager biedt plan van aanpak aan cliënt aan en dit plan wordt contractueel vastgelegd
Stap 8: Start uitvoering plan van aanpak
Stap 9: Volgen voortgang resultaat, bijsturen en terugkoppelen

Methodiek

Als methodiek voor het Veiligheidshuis geldt de (case-management) methodiek volgens het **Intensive Aftercare Programme** (Altschuler & Armstrong, 2001; Armstrong 2003). Dit gevalideerde programma werd oorspronkelijk ontworpen voor een integrale aanpak van jeugdige delinquenten met een meervoudige problematiek en een verhoogde kans op terugval. Het model volgens het IAP biedt, juist vanwege de oriëntatie op moeilijke doelgroepen, ook bruikbare aanknopingspunten voor andere groepen met een meervoudige problematiek en een verhoogd recidiverisico. Het model sluit vanwege de aandacht voor een combinatie van repressie en (intensieve) zorg of dienstverlening bovendien goed aan op de persoonsgerichte aanpak.

Het is geschikt voor interventies bij:

- jeugdige of volwassen cliënten die in detentie verblijven en die een detentieoverstijgend traject krijgen;
- jeugdige of volwassen cliënten (veelal ex-justitiabelen) die reeds in de vrije samenleving verblijven.

De methodiek van het IAP is gebaseerd op het bereiken van de onderstaande vier doelen.

1. Een duidelijke algemene **definitie van de functie van (na)zorg** die alle benodigde partijen vanaf het moment van arrestatie tot en met het moment van afronding van extramurale activiteiten bij het proces van begeleiding betreft;
2. Het opzetten en gebruiken van een **netwerk van intra- en extramurale voorzieningen** dat doelgericht en integraal is afgestemd op de meervoudige problematiek van de cliënten;
3. Het opzetten van een structuur van **casemanagement met elementen van repressie en zorg**. Het betreft hier casemanagement dat de continuïteit van supervisie (surveillance, monitoring en controle) en dienstverlening (behandeling/begeleiding, training en scholing) garandeert, interventies afstemt op de problematiek van cliënten en procedures/informatie genereert die van belang zijn voor de gezamenlijke besluitvorming van partners over de risico's en obstakels die het stoppen met criminaliteit kunnen belemmeren;

4. **Nadruk op een sluitende aanpak en samenwerking** tussen verschillende instellingen die probleem- en oplossingsgericht te werk gaan bij de superviserende en dienstverlenende taken.

Samengevat streven de Veiligheidshuizen Limburg naar een persoonsgerichte aanpak die:

- aansluit bij de behoeften van de geprioriteerde daders/cliënten en *evidence-based* is;
- zo compleet mogelijk en onderling samenhangend is;
- op het gewenste moment gegarandeerd beschikbaar is;
- aansluit op een eerder hulpverleningsaanbod en het hulpaanbod tijdens detentie;
- gebruik maakt van duidelijke afspraken met cliënt en indien nodig van controle, (justitiële) drang en dwang;
- de cliënt op het gebied van menselijk en sociaal kapitaal iets heeft te bieden dat voor hem of haar waardevol is;
- de cliënt intensief begeleidt met name op momenten van tegenslag en terugslag;
- een beleid volgt van *vastpakken-en-niet-meer-loslaten* zolang cliënten voor overlast en criminaliteit blijven zorgen;
- tevens een beroep doet op de sterke kanten en verantwoordelijkheid van de cliënt;
- in het teken staat van netwerksamenwerking tussen partners;
- op een proactieve, creatieve, effectieve en efficiënte manier gebruik maakt van informatie, middelen en producten bij de oplossing van concrete veiligheidsproblemen.
- in ethisch-juridisch (rechtsstatelijk en rechtsbeschermend) opzicht op een correcte, zorgvuldige en rechtvaardige manier wordt toegepast.

HOE WORDEN DE RESULTATEN GEMETEN?

De huidige fase waarin het Veiligheidshuis verkeert, is het *beproeven* van een samenwerkingsverband met interventies met een persoonsgerichte aanpak en maatwerk voor speciale doelgroepen gedurende een periode van circa twee jaar. Dit betekent voor de evaluatie dat men met een interventie *in ontwikkeling* heeft te maken die in eerste instantie om een andere methode vraagt dan een impact-assessment volgens het gerandomiseerd en gecontroleerd experiment. Programma-evaluatie hoeft niet per definitie altijd uit een experimentele researchopzet te bestaan. De experimentele opzet is immers niet de enige weg die leidt naar valide kennis over interventies.

De huidige fase van ontwikkeling van het Veiligheidshuis vraagt vooral om een evaluatiemethode die in het teken staat van iets *leren* over het functioneren, de levensvatbaarheid en bruikbaarheid van de voorgestelde aanpak van het Veiligheidshuis. Nodig is daarom een evaluatiemethode op grond waarvan op korte termijn een betrouwbaar en valide beeld kan worden verkregen van de voortgang van de implementatie en van de (kwantitatieve) resultaten bij het verminderen van de geprioriteerde veiligheidsproblematiek.

Bij een dergelijke evaluatiemethode voor een interventie *in aanbouw* wordt stapsgewijs gewerkt.

Gedurende de eerste uitrolfase die medio 2007 in de Veiligheidshuizen is gestart, wordt begonnen met het volgen van geprioriteerde casussen. In elke casus wordt een voormeting van de noodzaak van hulp en behandeling op alle relevante leefgebieden verricht. Vervolgens wordt het in gang zetten van het werkproces, het gebruik van de methodiek en het activeren van en samenwerken met de verschillende partners rondom de cliënt in kwantitatieve en kwalitatieve zin beschreven. Op grond van een aantal van circa 30 casussen over alle Veiligheidshuizen wordt een tussentijdse evaluatie verricht waarin de volgende vragen centraal staan:

- *Wat zijn de kenmerken van de cliënten die door het Veiligheidshuis zijn benaderd voor deelname aan een interventie?*

- *Hoe was hun situatie voorafgaand aan de interventie door het Veiligheidshuis?*
- *In hoeveel casussen is sprake van toepassing van het werkproces, de methodiek en het model van netwerksamenwerking?*
- *In hoeveel casussen is sprake van uitval en terugval?*
- *Hoe verliep de implementatie van het Veiligheidshuisconcept in deze casussen?*
- *Levert de interventie door het Veiligheidshuis in deze casussen een verbetering of meerwaarde op ten opzichte van de situatie waarin nog geen sprake was van de coördinerende activiteiten voor de geprioriteerde doelgroepen?*
- *Wat zijn de belangrijkste knelpunten waarvoor op korte termijn een oplossing dient te worden gezocht?*
- *Bij wie leveren de inspanningen meer of minder resultaat op en waardoor komt dit? Kortom: voor wie, onder welke omstandigheden en waarom zijn de interventies geslaagd of juist niet geslaagd?*
- *Welke factoren zijn beïnvloedbaar door medewerkers in het netwerk en welke niet?*

Eind 2008 wordt gestreefd naar circa dertig casussen per Veiligheidshuis met een voormeting en beschrijving van de processen die op grond van de interventie hebben plaatsgevonden. In deze periode wordt tevens een nameting afgenomen. Op basis van deze verzamelde data worden aansluitend de volgende vragen van de eindevaluatie beantwoord:

Kenmerken

1. *Wat zijn de kenmerken van de aanpak volgens het Veiligheidshuis en van de cliënten die aan de interventies van het Veiligheidshuis deelnemen?*

Realisatie van de directe doelen

2. *Hoeveel cliënten maakten gedurende de pilotperiode gebruik van de interventies door de Veiligheidshuizen in Limburg?*
3. *Wat is de precieze aard en de omvang van de inspanningen die in het kader van deze interventies en het bijbehorende werkproces, methodiek en model voor netwerksamenwerking werden ontplooid?*

Realisatie van de indirecte doelen

4. *Wat zijn de resultaten in termen van groei van sociaal kapitaal en menselijk kapitaal, in het bijzonder in termen van:*
 - *verkrijgen van ID- kaart, huisvesting, opvang, uitkering en schuldhulpverlening?*
 - *verkrijgen van toegang tot (extramurale) zorg tbv verslavingsproblemen en psychische problemen?*
 - *verkrijgen van toegang tot voorzieningen gericht op werk?*
 - *verkrijgen van toegang tot voorzieningen gericht op het verbeteren van vaardigheden met betrekking tot (vak)opleiding, werk, inkomen, middelengebruik, psychosociaal welzijn, denken en gedrag?*
5. *In welke mate zijn er als gevolg van deze inspanningen veranderingen opgetreden in het functioneren van de deelnemers op de verschillende relevante (leef)gebieden, waaronder ook die van contacten met politie en justitie?*
6. *Wat is de (detentie)recidive en de (detentie) recidivesnelheid van cliënten die hebben deelgenomen aan de interventies van het Veiligheidshuis?*
7. *Wat is de samenhang van de verbeteringen op de verschillende leefgebieden en de (detentie) recidive enerzijds met een reeks persoons-, omgevings- en zorggerelateerde factoren anderzijds?*

Implementatieprocessen

- 8.** *Hoe verloopt de implementatie van het Veiligheidshuis binnen de gemeentelijke organisatie?*
- 9.** *Hoe verloopt de implementatie van de districtelijke Veiligheidshuizen in termen van de ontwikkeling van een gemeenschappelijke aanpak met een daadwerkelijke gecoördineerde inzet door partners van middelen en producten die tegemoet komen aan de wensen en behoeften van professionals en cliënten?*

Overig

- 10.** *Levert de interventie door het Veiligheidshuis een verbetering of meerwaarde op ten opzichte van de situatie waarin nog geen sprake was van de coördinerende activiteiten voor de geprioriteerde doelgroepen?*
- 11.** *Bij welke cliënten leveren de inspanningen meer of minder resultaat op en waardoor komt dit? Kortom: voor wie, onder welke omstandigheden en waarom zijn de interventies geslaagd of juist niet geslaagd?*

De eindevaluatie die begin 2009 is gepland, voorziet uiteindelijk in een kwantitatieve en kwalitatieve beschrijving van de gerealiseerde *input, throughput en output* en van de samenhang van deze inspanningen met minder recidive en overlast door de geprioriteerde doelgroepen.

Gestreefd wordt naar een onderzoeksgroep van circa 200 casussen verdeeld over de zes Limburgse Veiligheidshuizen.